

INAUGURACIÓ FIRA SANT MIQUEL 2009

Excma. VicePresidenta Primera del Congrés, Excm. Secretari d'Estat de Medi Rural i Aigua, Hble. Conseller d'Agricultura, Excm. President de la Diputació, President de la Comissió Delegada de la Fundació, Fira de Lleida, Director General de la Fira autoritats, expositors, agricultors i ramaders, senyores i senyors, Sigueu benvinguts a aquesta nova edició de la Fira de Sant Miquel i a la ciutat de Lleida que l'acull des de temps molt antics, 1232, en la seva 55a edició de l'era contemporània celebrada conjuntament amb la 24a edició del Saló Internacional Eurofruit. Us desitjo a tots una bona Fira i una bona estada a Lleida que, com en edicions anteriors, es bolca en atendre els seus visitants. La Fira de Sant Miquel d'aquest any es caracteritza per donar una resposta valenta a la situació de crisi econòmica que encara travessem, mercès a la voluntat decidida dels industrials expositors que han volgut ser-hi presents com en anys anteriors, superant la xifra de l'edició anterior, amb una plena ocupació dels espais disponibles.

D'altra banda, també han crescut les activitats paral·leles a celebrar, posant de manifest la importància dels debats que tenen lloc durant el transcurs de la Fira; i la connexió que s'estableix entre els professionals, agricultors i ramaders, i els visitants de la Fira, que hi acudeixen per conèixer els avenços en els resultats dels sistemes de producció dels aliments, especialment en la seva qualitat i seguretat. L'edició d'enguany aporta importants novetats, entre elles el nou espai virtual de la Fira, la web que recollirà durant tot l'any la informació dels nostres expositors. Una altra novetat és la celebració del Primer Congrés Gastronòmic (promogut per Lleida Qualitat) del Patronat de Promoció Econòmica de la Diputació que persegueix donar a conèixer les denominacions d'origen, i la qualitat, dels productes agrícoles i ramaders de les nostres terres. I una tercera novetat a destacar és la celebració del 1er Mercat de Promoció i Venda Directa del Productes Agraris de Proximitat, organitzat per URAPAC-UPA, una activitat clarament oberta a tota la ciutadania de Lleida, i als qui ens visiten, inserida en una de les qüestions que més preocupen actualment agricultors i consumidors.

En la inauguració de l'edició de Sant Miquel de l'any passat, comentava l'arribada de les pluges després d'un llarg període de sequera que va generar moltes inquietuds i que, un cop superada la situació d'emergència, va aconsellar l'establiment de mesures preventives per superar la repetició de situacions com la viscuda, tenint com a qüestió a potenciar l'estalvi de l'aigua, per part de tots els seus usuaris, agricultors i ramaders, industrial i ciutadans. Enguany, per contra, la qüestió que ha creat els problemes conjunturals més importants han estat les fortes calamarsades sofertes en una bona part de les comarques de Lleida, i també en una part dels nostres veïns de la Franja. Un total de 12.000 parcel·les afectades en les nostres comarques - d'una xifra total de 15.000- de fruita, panís i raïm; segons que va informar Agroseguros, que va destinar 45 milions d'euros per a cobrir els danys provocats per aquestes inclemències de la meteorologia. Cal remarcar en aquest punt, la importància del sistema d'assegurances per a les explotacions agrícoles, en substitució de l'antic sistema d'ajuts puntuals i discrecionals que permet una millor solució als problemes que, de forma més o menys permanent, genera una meteorologia imprevisible, justament en el moment àlgid de la campanya agrícola.

Cal remarcar, igualment, la diferència existent entre la pèrdua d'una collita per aquestes causes i la destrucció dels arbres fruiters conseqüència de la duresa de la calamarsa caiguda acompanya d'un fortíssim vendaval. En el primer cas podem parlar d'una pèrdua de producte, mentre que en el segon hem de parlar d'una pèrdua de capital, que exigeix la reposició amb nous planters i el temps d'espera fins que els nous fruiters entrin en producció. Una qüestió que cal tenir en compte en el tractament d'aquests problemes per a trobar-ne la millor solució possible. Potser, potenciant al màxim els sistemes de protecció contra la pedra i d'altres fenòmens meteorològics.

En aquest sentit, ja ha estat publicada al DOGC l'ordre dels plans de millora de no inici; i la convocatòria extraordinària del pla de reconversió de fruita dolça és a punt de la seva publicació. El Departament d'Agricultura, a través de l'Institut Català de Crèdit Agrari, facilitarà un marge financer fins a cobrar els ajuts tant dels dos plans esmentats com dels préstecs bonificats per la pèrdua del potencial productiu en plantacions principals. Bona part d'aquests préstecs estaran recollits en el Reial Decret que, al respecte, prepara el Ministeri d'Agricultura. Crec que cal reconèixer públicament la bona feina realitzada.

En aquesta ocasió l'administració de Catalunya i la de l'estat han estat ràpides en la resolució d'una qüestió greu, però tanmateix conjuntural. D'ençà de la darrera edició d'aquesta Fira, ha sorgit, amb força, una altra qüestió, aquesta de tipus estructural, ja que afecta el desenvolupament futur de l'agricultura de les Terres de Lleida, en la realització d'una gran infraestructura. Em refereixo, és clar, al Canal Segarra-Garrigues, la infraestructura de reg més important a Lleida des de la creació del Canal d'Urgell.

Sens dubte, la retallada de superfície de regadiu va causar desil·lusió entre els nostres agricultors que tenien unes expectatives molt diferents. L'acció, però, coordinada de l'Estat i de la Generalitat, ha tancat un procés de vint anys i ha permès que tiri endavant el canal. Estic segur que també aconseguiran la capacitat de reg de suport necessària per a les zones de protecció definides.

Per això, ara resulta imprescindible disposar, al més aviat possible, dels plans d'usos i gestió de les zones especials de protecció, per concretar les compensacions que, en cada cas, determinaran els plans de gestió. Les zones de regadiu i la viabilitat dels recs de suport seran clau per rendibilitzar una inversió tan important, és a dir, per desenvolupar el territori amb una visió global de l'agroindústria i els serveis, tal i com recull el Compromís per Lleida.

En l'acte d'inauguració de la Fira del passat any, vaig tenir l'oportunitat d'adreçar-me al President de la Generalitat per exposar-li, entre altres qüestions, la importància de l'estalvi d'aigua, sigui per a usos agrícoles, industrial o urbans. Vaig recordar al nostre President que el Pacte de Pinyana és un bon marc sobre el qual donar a l'aigua disponible el millor ús possible.

Avui, i aquí, vull tornar a parlar de Pinyana. Com a alcalde de Lleida tinc l'honor de ser el President de la Comunitat de Regants d'aquest Canal, que rega més de 13.000 hectàrees del Segrià, principalment de l'Horta de Lleida. Cal recordar, en tot moment, el paper de lideratge que Pinyana ha tingut en la producció fruitera de les nostres terres, els Canals de Pinyana, d'Urgell i

Catalunya i Aragó estan en la base de la nostra competitivitat agrícola. Ara cal pensar també com es manté i com ha d'evolucionar el potencial del Canal de Pinyana.

Ara és l'hora d'ampliar el Pacte de Pinyana amb inversions que permetin nous cultius en el sector hortofrutícola; i noves inversions en l'agroindústria, seguint un desenvolupament industrial semblant al que va tenir lloc en la segona meitat de segle XIX.

Crec poder afirmar que ara, quan hom reconeix que és l'hora de Lleida a Catalunya, també és l'hora de Pinyana quan parlem de Lleida. I, per tant, cal que instruments tan potents com el Pla Hidrològic i el Pla d'Infraestructures recullin les inversions en regadiu que permetin millorar dràsticament la productivitat de les 13.000 hectàrees de Pinyana.

També vaig destacar la importància del centre UdL-IRTA en la recerca de les tecnologies de rec, l'únic servei de transferència d'aquestes tecnologies que l'IRTA te a Catalunya. Doncs be, ara resulta més important que mai facilitar, i potenciar, el treball d'aquests investigadors que han de convertir Lleida en centre de referència en aquesta tan important aposta de futur.

També en la darrera edició de la Fira, vaig dir al President Montilla que el futur de Lleida es jugava en la lliga de la innovació agroalimentària, i anunciava la propera licitació d'un nou equipament tecnològic al Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari, dedicat a la fruita: el Fruitcentre.

Doncs bé, la passada setmana, amb el Conseller Joaquim Llena, varem tenir la satisfacció de posar la primera pedra d'aquest nou equipament. Es tracta d'una instal·lació de investigació, i d'innovació, de primer ordre, que treballarà en totes les baules de la cadena de valor que genera la fruita. Un centre que neix per a ser referent a nivell europeu.

Encara més. El Consell Executiu de la Generalitat va aprovar, en la seva reunió del dia 15 d'aquest mes, autoritzar la construcció al Parc de Gardeny d'una nova seu del departament d'Agricultura, en l'edifici principal de l'antiga caserna d'artilleria, obra que estarà conclosa en el termini de 18 mesos. També al Parc de Gardeny s'instal·larà el laboratori de sanitat animal en un edifici annex, i un immoble destinat a seu de les empreses públiques del departament. D'aquesta manera, es reforça de manera decisiva Lleida com la capital agroalimentària de Catalunya. És la capital que volem ser.

La implicació de la Generalitat, i del seu conseller d'Agricultura, en aconseguir aquesta fita és ben clara. Com ho és la de la Universitat de Lleida en centrar la seva especialitat docent i investigadora en els ensenyaments agrícoles i de forest, i en especialitats mèdiques relacionades amb l'alimentació, perseguint tant el benestar de les persones com la qualitat i la seguretat dels aliments que es posen al seu abast.

També a començaments d'aquest mes de setembre, la Universitat de Lleida va presentar la documentació per optar als ajuts extraordinaris, que es concediran pel govern de l'estat, a les universitats que siguin considerades com a Campus d'Excel·lència Internacional. La nostra Universitat ha definit la seva estratègia en potenciar i consolidar Lleida com a referent nacional i internacional en els àmbits agroalimentaris i forestal; amb un model adreçat al món rural, al medi ambient i la sostenibilitat, i als àmbits vinculats directament amb la cadena de valor agroalimentària i forestal.

En aquesta documentació queda ben palès el suport de l'Ajuntament de Lleida, el de altres institucions, i el de la societat civil representada per una trentena d'importantes empreses lleidatanes del sector. El projecte presentat porta el nom de Lleida Campus Agroalimentari Pirineus Sud.

Com ja he dit en nombroses oportunitats, en un món global de cada dia més forta competència, la recerca i les seves aplicacions tecnològiques, són el futur de la nostra agricultura i la nostra ramaderia per poder surar en els mercats internacionals, que ja ho són tots.

El nostre punt de partida és bo. Com recordava fa pocs dies el conseller Joaquim Llena, el sector agroalimentari és el primer en facturació, en competitivitat i en generació de llocs de treball directes i indirectes a Catalunya. Això és conseqüència, en gran part, al fet que la indústria del sector està realitzant un gran esforç en innovació, com posa de manifest el fet que un 18% de les seves empreses inverteixen en aquestes millores. Per contra, el sector de la distribució realitza una inversió gairebé inexistent en millores. Sembla doncs clar que hauria de fer un major esforç en aquesta direcció.

Perquè el fet és que els preus percebuts pels agricultors i els ramaders, i els preus pagats pels consumidors, es troben molt allunyats els uns dels altres. En la formació de preus agraris, cada vegada tenen més pes els costos de producció, amb increments extraordinaris en els preus de les matèries primeres, per causa de la forta especulació internacional existent en aquests mercats, més que no pas degut a un increment sobtat de la demanda de matèries primeres.

Si en qualsevol bon manual de gestió per a executius se'ns explica a la primera pàgina que la única variable a gestionar pels directius són els costos –donat que els preus de venda els fixa el mercat i els beneficis els fixa l'accionista- veieu quin és el drama del directiu d'una explotació agrària quan la major part dels costos de producció són fixats en mercats internacionals purament especulatius.

Com també ha dit recentment el conseller d'Agricultura, en moments de crisi com els actuals, la distribució ha traslladat una forta pressió sobre els preus en origen. Un fet que es produeix en tots els països europeus, i que va acompanyat per una major concentració de poder de mercat en les grans cadenes de distribució. Cal vetllar, doncs, per a que la competència sigui sempre transparent, per tal d'evitar situacions de domini.

Com a President de Mercolleida, s'enten perfectament la meua defensa del model de llotja vs. el model bilateral. Mercolleida, que dia rere dia entra en nous sectors esdevenint centre de referència, és la garantia de transparència de mercat en un món competitiu i complex. El futur Observatori de Preus, anunciat pel conseller, sens dubte contribuirà, també, a clarificar la qüestió.

Si els preus dels inputs que han d'adquirir agricultors i ramaders creixen més enllà de tota justificació raonable, perquè la finançament dels mercats de matèries primeres es manté, caldrà posar l'èmfasi en mesures que depenen, exclusivament, de nosaltres mateixos. Ja he fet referència a l'aplicació de la recerca i la tecnologia.

Orientar-les cap a la varietat, i les denominacions d'origen; la qualitat i la seguretat alimentàries, són accions a intensificar.

Pel que fa a la problemàtica específica de les Terres de Lleida, mantenim encara una assignatura pendent: la de completar la cadena de valor de les nostres produccions. Si, tant a l'agricultura com a la ramaderia l'hem completada molt be cap a l'esquerra (que ningú hi vegi símls polítics) tenim l'assignatura pendent cap a la dreta (cap símil polític, tampoc) El que vull dir és que fem molt be la genètica (animal i vegetal), la producció (el centre) però ens manca la majoria de la dreta de la cadena de valor: la comercialització amb potents marques locals de prestigi internacional. Lleida no serà prou rellevant fins i tant no tingui indústria, distribució i serveis.

Europa és la regió del Món amb majors controls en sanitat i qualitat alimentàries. Els controls, però, no són tan exigents per a les importacions. Això deixa en inferioritat de condicions als productes locals. Per aquestes raons, el Congrés dels Diputats ha acceptat la demanda presentada per Unió de Pagesos sobre etiquetatge i importacions, en el sentit que aquestes siguin sotmeses als mateixos controls que les produccions europees. Per la seva banda, el

Parlament Europeu va aprovar una resolució per avançar en la unificació de criteris entre les diferents normatives existents en diferents països de la Unió.

Finalment, han començat a aparèixer canals alternatius de comercialització, en la venda directa de l'agricultor al consumidor. La celebració per primera vegada a la Fira de Sant Miquel del Mercat de Promoció i Venda Directa de Productes Agraris de Proximitat, és una mostra d'aquesta possibilitat, especialment en aquells indrets, com Lleida, on l'agricultor és molt proper al consumidor. Una experiència a repetir.

També tindrem aviat una nova experiència de promoció directa de productes agraris, sorgida de converses amb el Conseller i amb els regidors de Raïmat. Lleida celebrarà, aquí mateix, als Camps Elisis, el proper dia 25 d'octubre, la Primera Festa de la Verema de Costers del Segre, un dels actes previstos per a la inclusió de Lleida a les Rutes del Vi d'Espanya. D'aquesta manera contribuïm a posar en valor els nostres vins, una part cada vegada més important d'un sector d'alt valor afegit de la nostra agroindústria. En definitiva, tenim encara importants recursos en les nostres mans per superar les circumstàncies limitadores que ens venen de fora. No és la primera vegada que passem per situacions semblants –recordem el procés d'adaptació a la Comunitat Econòmica Europea- i ens hem sortit. També, n'estic segur, en sortirem ara. Amic Puxeu, amic Llena, tenim posada la nostra confiança en les vostres actuacions per aconseguir millors condicions per al treball d'agricultors i ramaders. Nosaltres, aquí, seguirem posant, cadascú en el seu àmbit, amb tot el rigor i la responsabilitat, l'esforç necessari per a reeixir. Moltes gràcies per la vostra atenció i, un altre cop, molt bona Fira per a totes i tots.

Àngel Ros i Domingo